

Linka detskej istoty

Linka detskej istoty

reaguje na potreby detí spôsobom, ktorý napomáha naplneniu a dodržiavaniu ich práv v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa. Toto úsilie Linka naplňa prostredníctvom diaľančných (telefonických a online) služieb, osobných intervencií a preventívnych programov.

číslo 2 august - september 2013

iBulletin

Linky detskej istoty 116 111

téma čísla: Bezpečný internet

iBulletin

iBulletin Linky detskej istoty (ďalej len iBulletin) je výstupom projektu "Posilňovanie detských hlasov v rámci EÚ prostredníctvom detských línií 116 111".

Na projekte Linka spolupracuje s ďalšími detskými linkami z Bulharska, Českej republiky, Poľska, Rumunska a Veľkej Británie. Veľkou ambíciou projektu je, aby hlas detí bolo počut na celospoločenskej úrovni.

Hlas detí by mal zaznievať i z iBulletinu, ktorý je síce o deťoch, ale je určený dospelým: pedagógom, psychológom a iným odborníkom pracujúcim s deťmi.

iBulletin vychádza raz za štyri mesiace a je výsledkom spolupráce s deťmi.

Linka pomoc.sk

Linka **Pomoc.sk** je bezplatná poradenská linka prevádzkovaná Linkou detskej istoty, ktorá sa špecializuje na oblasť internetu, mobilu a iných informačno-komunikačných technológií.

Jej pracovníci sú pripravení porozprávať sa, poskytnúť informácie, poradiť a vo vážnych situáciách poskytnúť intervenciu. Zvýšenú pozornosť venujú agresívnemu, násilnému a znevažujúcemu správaniu, zneužívaniu osobných údajov, nebezpečným vzťahom na sociálnych sieťach, nevhodným obsahom a hram na internete. Pri riešení týchto javov vie Linka sprostredkovať interdisciplinárnu a medziinstitucionálnu spoluprácu.

V rozhovoroch s deťmi Linka zabezpečuje primárnu prevenciu a upriamuje pozornosť najmä na pozitívny prínos internetu.

Cielovou skupinou sú hlavne deti a staršia mládež, hlavne stredoškólači. Poradenstvo sa navyše poskytuje rodičom, pedagógom a iným dospelým volajúcim, či už v mene detí, alebo svojom.

Poskytované služby sú zabezpečené pomocou:

telefónneho čísla 116 111 - nonstop
e-mailu potrebujem@pomoc.sk

live-chatu na www.pomoc.sk a to od 16:00 do 22:00hod

Bezpečný internet alebo Zodpovedne.sk

číslo 2 august - september 2013

iBulletin
Linky detskej istoty

1. Zodpovedne.sk – o čom je tento projekt?

Projekt šíri osvetu o ohrozeniach internetu, mobilov a nových technológií. Napríklad formou prednášok pre pracovníkov s deťmi a mládežou, informáciami na stránkach Zodpovedne.sk či OVCE.sk alebo rozprávkovou knihou OVCE.sk 01 Za siedmimi wifinami a siedmimi statusmi.

2. Ako môžu mať školy osov z projektu? Ako sa oň prihlásiť?

Čo si v ňom vedia nájsť Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie?

Školy môžu využívať obsah našich webových stránok pri vyučovaní informatiky, etiky, mediálnej výchovy alebo zapojiť sa do prebiehajúcej súťaže Zodpovedne.sk s projektmi detí, učiteľov či škôl v oblasti "e-osvetu".

3. Čo hrozí aké nástrahy deťom na internete?

Najväčším ohrozením detí sú ich vlastní rodičia. Nie preto, že by ich kyberšikanovali alebo si s nimi písali nevhodné esemesky. Ohrozujú ich svojou nečinnosťou, niekedy nevedomosťou, ale aj presvedčením, že môjmu synovi či dcére sa nič také nemôže stať.

Pritom takmer polovica detí priznáva, že sa stretávajú na internete s nadávkami a posmechom. Ohováranie, šírenie nepravdivých informácií zažilo 43 % mladých. Sexuálne narážky a komentáre nie sú ničím výnimočným pre tretinu školopovinných. Vysoké čísla uvádzajú štatistiky aj pri kyberšikane, sexuálnych návrhoch a obťažovaní, vyhrážaní a vydieraní, predaji drog, či liekov cez internet atď.

Je naozaj naivné a pre deti nebezpečné si myslieť, že pri tom množstve ohrození sa vaše dieťa s ničím nestretne. STRETNÉ, a je to len otázka času. Preto odporúčame všetkým rodičom, aby sa zaujímali o to, čo sa deje na počítači v detskej izbe, alebo na displeji mobilu svojej dcéry či syna. Pýtajte sa, čo zlé sa stalo im, alebo ich spolužiakom. Nech je to bežná vec v rodine, prehodiť pár viet o živote a príbehoch na internete. Dieťa

musí získať pocit, že ak sa už niečo zlé príhodiť, rodič bude ten prvý, za ktorým príde s dôverou a získa u neho oporu aj radu. Ohrození na internete sa dajú zatriediť do nasledovných oblastí:

- Netolerancia na internete
- Hry a gambling
- Internetové podvody
- Internetové známosti
- Kyberšikanovanie
- Nevhodný obsah na internete
- Nevyžiadany obsah
- Zneužitie osobných údajov
- Sexualita na internete
- Závislosti
- Mobily

4. Ako deti uchrániť pred hrozbami internetu?

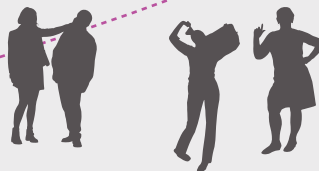
Zákazom internetu to určite nepôjde. Deti si nájdu cestu ako takéto obmedzenia obísť. Najlepšou cestou je prevencia. Ešte skôr ako môže prísť k ohrozeniu treba, aby dieťa vedelo základné informácie, čo všetko ho postretne a ako sa má brániť. S internetom deti začínajú v materských školách najneskôr na prvom stupni základných škôl. Osveta a prevencia teda musí začať medzi štvrtým a deviatym rokom.

5. Čo naopak deti získavajú z internetu?

Deti internet neberú ako niečo nové a virtuálne. To je pohľad nás dospelých. Pre deti je internet normálnou a neoddeliteľnou súčasťou ich životov. Všetko dobré a užitočné, na čom budú stavať svoju budúcnosť, teda pochádza aj z internetu.

(rozhovor poskytol Ing. Miroslav Drobný, prezident eSlovensko o.z.)

Viac o projekte Zodpovedne.sk sa dočítate na rovnomernej internetovej stránke **www.zodpovedne.sk**.

Prípad z Veľkej Británie, kedy dôsledkom bola samovražda dieťaťa:

you think you want to die, but in reality you just want to be saved.

Myslíte si, že chcete zomrieť, ale v skutočnosti chcete byť zachránení,“ tento nápis dala začiatkom augusta tohto roku (2013) na sieť 14-ročná Hannah z Anglicka, deň predtým ako sa rozhodla spáchať samovraždu. Najmenej štyri mesiace sa trápila poznámkami od anonymov na sociálnej sieti a ako neskôr zistili zúfalí rodičia, na to, aby svoj život skončila, ju na sieti aj priamo vyzvali. Ani jej smrť niektorých zrejme nevydesila, keď to cynicky skomentovali tým, že dobre spravila, alebo poznamenali, že je to jej chyba, keď si vzala vlastný život, a ak má niekto problém so šikanovaním, tak nech si vypne počítač.

čo je to kyberšikanovanie?

Kyberšikanovanie je zneužívanie mobilov a internetu na posielanie agresívnych a nenávisťných správ, obťažovanie telefónom, vydieranie, výsmech a hlavne zastrašovanie osôb.
(zdroj www.e-deti.sk)

Internet zbavuje zábran

Smrť sa na sociálnych sieťach akoby prestala brať vážne a „priateľské“ odkazy typu – obes sa, podrež si žily alebo vypi riedidlo, nie sú ojedinelé. „Ak by mal človek povedať inému do očí – neznášam Ťa, si tučný a odporný, tak to neurobí. Anonymne to napísať je ľahšie,“ hovorí detská psychologička Mária Tóthová Šimčáková, odborná garantka programu e-deti.sk.
(Zdroj www.pravda.sk)

Prípadová štúdia

Dva prípady zo Slovenska:

Na Slovensku sme sa stretli napr. s prípadom chlapca, ktorého fotografiu dali iní chlapci zo zábavy na gay pornostránku. Link rozposielali kamarátom. Chlapec prestal po dvoch týždňoch chodiť do školy, bol vo vážnom depresívnom stave. Mama nevedela, čo sa deje. Keď sa prípad odhalil, chlapec už nedokázal fungovať v škole, do ktorej chodil, a napokon ju zmenil.

Ďalším prípadom je prípad tretiačky zo základnej školy, ktorá zmanipulovala svojich spolužiakov tak, že rozposlala esemesku ostatným, že ak chcú u nej zažiť výbornú narodeninovú párty, tak sa nebudú rozprávať s tým a tým dievčaťom. To dievčaťko potom sedelo samo, nik o ňu nezavádil, až kým učiteľka nevyprávala, čo sa stalo.

čo ohrozuje deti na internete a mobile?

Mobil a internet – sú užitočné nástroje súčasnosti pre naše deti ale i pre nás. Deti by si ich priali viac využívať v škole ale i doma, napriek tomu, že v mnohých krajinách je samozrejmosťou, že sú deti non-stop online. Aj táto súčasť detského sveta primäla Linku detskej istoty zamyslieť sa nad tým, ako deti ochrániť aj vo virtuálnom prostredí.

„Jedným z dôvodov vzniku projektu bolo čoraz častejšie používanie internetu a narastanie jeho významu v živote detí a mladých ľudí. Nové médiá prinášajú na jednej strane možnosť rýchlej a bezproblémovej komunikácie, výmeny nápadov a vzdelávania, na druhej strane predstavuje virtuálny svet realitu bez pevne stanovených pravidiel. Deti a dospievajúci si neuvedomujú, akou emocionálnou silou na nich médiá vplyvajú,“ hovorí riaditeľka Linky detskej istoty pri SV UNICEF, Eva Dzurindová.

Jedným z najzávažnejších problémov súčasnosti v súvislosti s ohrozením detí na internete sa stáva tzv. kyberšikanovanie. Podľa prieskumu Orange Slovensko v projekte e-deti sa s nejakou formou kyberšikanovania stretla tretina až polovica detí na Slovensku, väčšinou vo veku 10 až 12 rokov.

ako rozpoznať kyberšikanovanie u detí?

Dieťa môže byť obeťou, ak:

- zrazu a bez zjavnej príčiny prestane používať počítač
- je nervózne, neisté alebo smutné pri čítaní mailov alebo SMS
- nechce chodiť do školy či medzi ľuďmi, uzatvára sa do seba
- po odchode od počítača sa zdá nahnevané, frustrované, depresívne
- vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí pri surfovaní na internete
- uzatvára sa pred rodinou, priateľmi a zároveň popiera, že by sa niečo dialo
- uniká do sveta fantázie a počítačových hier

Dieťa môže šikanovať iných, ak:

- rýchlo vypína obrazovku alebo zatvára programy, keď sa priblížite
- prehnane prejavuje emócie pri používaní počítača, ale aj mimo neho
- surfuje s kamarátmi po nete, prehnane sa smejú, ale nechcú prezradiť, čo robia
- vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí na počítači
- používa niekoľko on-line účtov alebo adries, ktoré nemusia byť jeho

(zdroj www.e-deti.sk)

Najčastejšie témy na Linke detskej istoty

O tom, čo sú to tzv. notorici alebo notorickí telefonujúci hovorí Jana Šimončíčová, koordinátorka dištančného poradenstva na Linke detskej istoty pri SV UNICEF.

Najčastejšími hovorami na Linke detskej istoty sú v súčasnosti opakované hovory jedného klienta, ktorý volá za jednu službu aj 25-krát.

Tento obyčajne popisuje rôzny charakter problému. Témami takýchto opakujúcich sa hovorov od tzv. notorických telefonujúcich bývajú znásilnenie, šikana alebo tehotenstvo.

Problémom "notorika" však nie je problém, s ktorým sa na Linke prezentuje, ale opakovaný kontakt a púťanie pozornosti.

Kolízne opatrovníctvo na Slovensku z pohľadu verejného ochrancu práv

1) Čo je to kolízny opatrovník?

Kolízny opatrovník je súdom ustanovený opatrovník pre určité konanie alebo pre určitý právny úkon, po skončení ktorého jeho funkcia zaniká.

Uvediem príklad. Jeden z rodičov podal návrh na rozvod manželstva, súd o návrhu koná, toto konanie a jeho výsledok sa bytostne týka aj detí. Rodičia, ktorí sú zákonnými zástupcami dieťaťa, ho v takomto konaní nemôžu zastupovať, pretože minimálne ten z nich, ktorý podal návrh na rozvod, má záujem rozviesť sa a pre každé dieťa v takomto prípade platí domnienka, že má záujem na tom, aby manželstvo rozvedené nebolo. Aj rodičia môžu mať v takejto situácii rozdielny záujem (rozviesť sa, nerozviesť sa), ale dieťa môžu zo zákona zastupovať iba spoločne, a teda pri jeho zastupovaní ich záujem musí byť rovnaký.

V tomto prípade ho rovnaký nemajú medzi sebou a tiež ho nemajú rovnaký ani s dieťaťom. Dieťa sa tak ocitá bez právnej ochrany jeho práv a záujmov a v tejto chvíli nastupuje štát prostredníctvom tzv. kolízneho opatrovníka.

Deti sú maloleté, nie sú spôsobilé na právne úkony, a preto sa nemôžu zastupovať samé a samé robiť právne úkony.

2) Prečo ste sa tejto téme rozhodli venovať?

Súčasnú prax súdov a úradov práce pri vykonávaní funkcie kolízneho opatrovníka možno charakterizovať tým, že v ich činnosti je dieťa viac objektom ako subjektom súdneho konania, ktoré sa ho týka. Konanie sa vedie o ňom a nie s ním, ako by to malo byť.

Dotknutí občania u nás vyjadrujú svoju nespokojnosť s postupom úradov práce pri výkone funkcie kolízneho opatrovníka, a aj s postupom súdu v konaní. Najčastejšie uvádzajú, že kolízny opatrovník svojím postupom porušuje ich rodičovské práva, je zaujatý v prospech druhého rodiča, nekoná s oboma rodičmi, správa sa nevhodne, neprešetruje riadne pomery v rodine a súdu podáva neobjektívne správy, že celé konanie trvá dlho alebo porušuje práva ich detí.

3) Váš úrad – úrad verejného ochrancu práv/ombudsmana už podnikol príslušné opatrenia, ako riešiť problematický stav kolízneho opatrovníctva na Slovensku. Poviete nám ako?

Náš úrad vypracoval kompletnú správu o napĺňaní povinnosti štátu poskytovať dieťaťu ochranu jeho práv a záujmov v prípade stretu právnych záujmov - kolízie práv (október 2013), ktorej predchádzala správa o podmienkach činnosti orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (2012). Obe nájdete na našej webovej stránke. Za prioritné vnímam venovať sa na úrovni štátu týmto piatim oblastiam:

1. Zjednotiť znenie Občianskeho súdneho poriadku, Zákona o rodine a Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí tak, aby jednotne definovali funkciu a rolu kolízneho opatrovníka.

2. Z úradnej moci overovať v každom konaní, ktoré sa týka dieťaťa skutočnosť, či sa dieťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory, mohlo slobodne vyjadriť ku všetkým záležitostiam, ktoré sa ho týkajú a či bola jeho názorom venovaná patričná pozornosť.

3. Vypracovať procedurálne pravidlá priameho vypočutia dieťaťa v súdnom konaní (aj každom inom konaní) a nepriameho vypočutia dieťaťa mimo konania prostred-

Podľa Zákona o rodine „Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi ním a druhým rodičom alebo medzi ním a maloletým dieťaťom. V takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

níctvom zástupcu alebo príslušného orgánu. Určiť aj postup a spôsob uchovávanía záznamu o vypočutí dieťaťa.

4. Ak dieťa nebolo vypočuté priamo súdom v súdnom konaní, z úradnej moci preskúmať ako inak bolo vypočuté.

5. Na to, aby si príslušné štátne orgány mohli riadne plniť svoje povinnosti, musia byť riadne personálne a materiálne vybavené. Jedným zo záverov činnosti nášho úradu z roku 2012 je totiž konštatovanie, že orgány sociálnoprávnej ochrany detí nemajú na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vytvorené potrebné podmienky.

Každé dieťa má právo:

- a) ...aby jeho najlepší záujem (najlepší záujem dieťaťa) bol prvoradým pri akomkoľvek správnom konaní
- b) ... aby jeho práva boli vykonávané riadne a aby ich vykonávali inštitúcie a zariadenia na to dostatočne vybavené
- c) ... aby mu bolo zabezpečené právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, pričom sa týmto musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a vyspelosti
- d) ... aby malo možnosť byť vypočuté v každom súdnom a správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu/príslušného orgánu. Vypočutie dieťaťa musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

téma budúceho čísla:

Deti na úteku

Deti na úteku, deti unesené, deti stratené, deti sexuálne zneužívané – o tom, čo robíť v takýchto prípadoch a aj o tom, či sa považuje za únos aj odobratie dieťaťa jedného z rodičov bez súhlasu druhého, nám napovie iBulletin č. 3.

**Deti nám pomáhajú editovať
Váš časopis!**

13- roční; Ester, Pavlínka, Zuzka a Peter; zo Spojenej školy Svätej rodiny – GYMNÁZIA Gercenova 10 v Bratislave nám pomohli zeditovať Váš iBulletin.

